

II. Rákóczi Ferencre emlékezünk. Jászkisér: 1710. március – 2010. március

2009. szeptember 19-én feleségemmel és Franciaországban élő lányunkkal a Párizsi Magyar Ház Egyesület meghívására Yerresben részt vettünk a II. Rákóczi Ferenc fejedelemre emlékező ünnepségen, és az azt követő fogadáson — egy „magyaros ebéden”.

Mi, jászok, jászkisériek különösen nagy tisztelettel gondolunk II. Rákóczi Ferencre. Köztudott, hogy a Jászságot és a Kunságot 1702. március 22-én az osztrák császár eladta a Német Lovagrendnek. Döntése ellen őseink ugyan óvással éltek, de mind hiába. Ebből következett, hogy az elkeseredett jászok bizakodva csatlakoztak II. Rákóczi Ferenc függetlenségi harcához, a Jászság hadszíntérré vált. A harcok során a fejedelem 1710. február 23-tól március 24-ig Jászberényben tartózkodott. Innen írta Bercsényinek: „Már itt takarmány nem lévén kintelenítettek Kísérre menni”. E levél is bizonyítja a jászok, a jászkisériek szorgalmát, mert őseinknek a nehéz időkben is volt gabonájuk és takarmányuk, amit jó szívvvel ajándékoztak a szabadságunkért küzdő Rákóczi hadseregének. II. Rákóczi Ferenc 1710. március 25-től április 20-ig tartózkodott Jászkiséren, ahol negyven levelet fogalmazott meg és küldött szét az országba. Közülük az 1710. március 25-én írt levél nem hiteles másolata meg is található a jászkiséri helytörténeti gyűjteményben.

Nekünk, magyaroknak büszkének kell lennünk a Rákócziakra és II. Rákóczi Ferencre. A mi nyelvünkben kevés olyan szó van, amelyet ha kimondunk mindenki ugyanazt érti alatta, de biztosan állíthatom, hogy ezen kevés szó között ott van a Biblia és a Rákócziak. A Biblia nem egy könyv, hanem „egy üzenet ami az embernek szól”. A Rákócziak pedig egy család egymást követő nemzedékeit jelenti, amelynek napi szükséglete volt a Szentírás forgatása, az abból merített erő. De a Rákócziak nemcsak olvasták a

Bibliát. Az ő erkölcsi és anyagi segítségük nélkül nem jelenhetett volna meg pl. az első teljes magyar nyelvű Szentírás, a megjelenési helyéről elnevezett „Vizsolyi Biblia” sem.

Anyagiakat nem kímélve sokat áldoztak könyvek beszerzésére is, könyvtárakat alapítottak.

Az általuk alapított könyvtárakban fellelhető könyvek értékét bizonyítja az a tény, hogy a 2006-ban Nyizsnij Novgorodból hazatért, sok viszontagságon átment 146 könyv között nagyon sok, a Rákóczi család tulajdonából származó könyv szerepelt.

Egyesületünk, a Jászkisériek Baráti Egyesülete 2002-ben alakult. Alapító okiratunkban szerepel múltunk történetének kutatása, feltárása és a mai nemzedékkel való megismertetése. Egyszerűen a hazánk iránti szeretet fenntartása. Ennek szellemében avattuk fel II. Rákóczi Ferenc mellszobrát 2003. november 8-án sok előkészítő és szervezőmunka eredményeként Jászkiséren. Nagyon jól esett és sok erőt adott, hogy kezdeményezésünket valamennyi Jász település támogatta. A szobrot, sok más szoborhoz hasonlóan, lelketlen emberek ellopták. Akkor Községünk önkormányzata jelentős nyomravezetői díjat tűzött ki, és láss csodát, a rendőrség megtalálta azt. 2007. november 17-én egy szerény ünnepség keretében állítottuk vissza a talapzatára. Dr. Dobos Lászlót kértük fel akkori ünnepségünk előadójának, és ő a tőle már megszokott alaposan méltatta II. Rákóczi Ferencet, a nagyságos fejedelmet. Többek között elmondta, hogy korábbi Franciaországi útja alkalmával felkereste a Párizs melletti Yerres-ben, a Grosbois kamalduli kolostor helyén felállított Rákóczi emlékművet, melyet a Franciaországi Magyar Kolónia emelt közadakozásból 1937-ben. Ezt követően próbáltunk kapcsolatba kerülni a Párizsi Magyar Ház Egyesülettel és annak vezetőivel, Szinnyey Melindával és Neurisse Annával. Próbálkozásunk szerencsével járt és ennek eredményeképpen vettünk részt elmúlt év szeptember 19-én a fejedelemre emlékező ünnepségen. Sok jó, igaz magyar emberrel találkoztunk és kötöttünk ott barátságot.

Kik vettek részt a Yerres-i ünnepségen? Magyarország párizsi nagykövete, Párizsban élő magyarok, Sulyánszky Jenő, a „Comité du souvenir franco-hongrois de la révolution hongroise de 1956” elnöke, a Rákóczi Szövetség Oroszlányi Szervezetének elnöke: Nagy Csaba, Dr. Kovács János, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Önkormányzat főjegyzője. Természetesen jelen volt Yerres város polgármestere, ott voltak a város képviselői és sokan a II. Rákóczi Ferenc emléket őrző Yerres-i polgárok közül.

Meglepődtem a kint élő magyarok irántunk tanúsított figyelmességén, udvariasságán. Már

érkezésünkkor személygépkocsival vártak bennünket a Yerres-i vasútállomáson az előre jelzett időpontban, majd a város Római Katolikus templomában egy emlékező misén vettünk részt. Itt francia és magyar nyelven méltatták II. Rákóczi Ferencet, miközben nyolc idősebb és fiatalabb magyar férfi kezében nagyon régi magyar történelmi zászlókat tartva emelte az ünnepség színvonalát. Érdeemes lenne megtudni, leírni, mikor és hogyan kerülhettek francia földre ezek a zászlók. A templomból szintén gépkocsival vittek bennünket az 1937-ben felállított Rákóczi-emlékműhöz, ahol nagyon sokan voltunk magyarok és franciák. Közösen ünnepeltünk, és itt jó volt magyarnak lenni. A program a magyar és francia himnusz, majd a Rákóczi induló meghallgatásával kezdődött, melyeket Yerres város rendőrzene kara tolmácsolt. Produkciójukat a jelenlévők hosszan tartó fergeteges tapsal köszönték meg. Egy párizsi újság írta valamikor: „Rákóczi!! Ez a név olyan, akár a róla elnevezett harci induló, mely hosszú éveken át a magyarok nemzeti éneke volt az elnyomás, a szenvedés idején”. Bizonyára tudjuk, hogy Rákóczi indulót korábban Erkel Ferenc zenésítette meg és Berlioz magyarországi útja alkalmával hallotta először az Erkel Ferenc által megkomponált zenét. Ezután Berlioz egy éjjel nagyzenekarra komponálta a ma általunk ismert indulót. Természetesen ez nem von le Erkel Ferenc zenei nagyságából, ezt Berlioz több alkalommal is hangsúlyozta.

Az emlékmű előtt helyeztük el a Jászkisérről magunkkal vitt koszorút, a Jászok Egyesülete és a

Jászkisériek Baráti Egyesülete nevében. A mi koszorúnk volt az egyetlen koszorú, mert azt tudni kell, hogy a franciák ízlésesen becsomagolt nagy virágcsokrokkal „koszorúznak”. Ezután következtek az ünnepi beszédek. Az előbb azt írtam, jó volt ezen az ünnepségen magyarnak lenni, most ezt azzal egészítem ki, jó volt magyarnak és jásznak lenni.

Az ünnepség egy állófogadással zárult, melyre a Yerres-i polgármester úr hívta meg az ünneplő magyarokat és a franciákat. Ezt követően egy „magyaros ebéd” következett. Itt már magyarok voltunk zömében és ez így volt jó. Sokan érdeklődtek kint élő honfitársaink közül, mi az alapja, mi a magyarázata a jászok II. Rákóczi Ferenc iránti különös tiszteletének? Kérdezték igaz-e, hogy a jászok minden évben egy jász településen megtartják világtalálkozójukat? A felénk feltett kérdésekre feleséggemmel úgy gondolom, hogy megfelelő és kielégítő válaszokat tudtunk adni.

Bizonyára sokunk előtt ismert az a tény, hogy II. Rákóczi Ferenc a bujdosó fejedelem a Grosbois-i kamalduli kolostorban az ottani néma barátok között töltött 3 évet 1714-1717 között. Itt írta meg emlékiratait, az itt töltött idejéről „Vallomások” címmel számolt be. Halála után, szívét végakarátának megfelelően, bebalzsamozták, s egy arany szelencében elhelyezve Törökországból Franciaországba a Grosbois-i kamalduli kolostorba szállították. De nemcsak szívét, hanem szívének legtitkosabb mélyéből fakadó két művet:

„Vallomásait” és a Szentírásról szóló elmélkedéseit is a Grosbois-i szerzetesek őrizetére bízta. Az iratokból és szívéből álló küldeményt előre megfogalmazott levele kísérte, melyet így írt alá: Por és hamu, amelyet egykor Ferenc fejedelemnek neveztek”. A környékbeli lakosság körében még ma is ismert és szájhagyományként él, hogy Rákóczi szíve arany szelencében érkezett a kamalduli szerzetesek temetkezési helyére.

Röviden még a Grosbois-i kamalduli szerzetesek kolostoráról: A nagy francia forradalom ezt a kolostort is lerombolta, a földdel tette egyenlővé. Előtte, 1737-ben egészen bizonyosan Grosbois-ban pihent a fejedelem szíve, mert a kolostor akkori perjele kőbe vésett szöveggel örökítette meg ezt az emléket. Az emlékkő ma már nincs meg, de szövegét egy papírra készített másolatot sokáig a szerzetesek őrizték, ma pedig a Párizsi Nemzeti Levéltárban megtalálható.

1777-ben feloszlatták a kamalduliakat, de 1789-ben a francia forradalomnak már nem volt elég a rend feloszlátása, mindent leromboltak és a kolostor területe nemzeti közvagyonná vált. Magánosok vették meg a területét, ami ma is magántulajdonban van. Rákóczi szíve elveszett és csak csoda révén lehetne megtalálni. Ezt a csodát többen ki akarták kényszeríteni a sorstól, de fáradozásukat nem

koronázta siker. Így pl. 1870-ben a megszálló porosz csapatok művelt, olvasott katonatisztjei is próbálkoztak a szív nyomára jutni. A terület tulajdonosa, bizonyos Caron nevű gazdag magánzó, még az 1900-as évek közepén is kutatta a becses ereklye rejtekhelyét.

A drága emlék máig nem került elő. Ha szentségtelen kezek, a francia forradalom pusztító napjaiban el nem rabolták, akkor még ma is Grosbois földjében rejtőzik Rákóczi szíve, ahol az elmúlt év szeptember 19-én emlékeztünk a Nagyságos Fejedelemre.

Befejezésül még néhány szó a rendről. A kamalduli szerzetesek a 17. század végén jelentek meg Magyarországon amikor felépítették Majkon a „magyar Grosboist”

2009. november 7-én egyesületünk tagjai hazánk emlékhelyei közül hármat látogattak meg, melyek kötődnek jász voltunkhoz. Egyik célállomásunk Majkpuszta volt, itt megcsodáltuk a kamalduli kolostor kicsiny cellaházait. Elgondolkoztunk azon, hogy II. Rákóczi Ferenc, aki annak idején kora egyik leggazdagabb főura volt, Istenben bízva és hozzá imádkozva vállalta a kolostori élet csendes magányát.

Dr. Kovács János, Borsod-Abaúj-Zemplén Megye főjegyzője, elmúlt év szeptember 19-én, a Rákóczi emlékünnepségen beszédében bejelentette, hogy Borsod-Abaúj-Zemplén Megye 2010-ben Yerres-ben a már meglévő Rákóczi emlékoszlop mellett egy emlékművet, II. Rákóczi Ferencről készült szobrot szándékozik felállítani. Tudomásom szerint a szobor elkészült és felállítására folyó év nyarán sor kerül. Kíváncsian várjuk ünnepélyes leleplezésének pillanatát, azért is, mert a művész a szobor talapzatába beleálmodta Rákóczi szívének féldrágaköből elkészített mását.

Yerres város küldöttsége ez év tavaszán ellátogat Magyarországra, többek között megnézik a majki kolostort a „magyar Grosboist” is. A küldöttséget vendégül látja Borsod-Abaúj-Zemplén Megye, ennek keretében ellátogatnak többek között Sárospatakra és Rákóczi szülőhelyére.

Minden valószínűség szerint a Yerres-i polgárok küldöttsége ellátogat városunkba Jászkisérre és egy ünnepség keretében közösen fogunk emlékezni a fejedelemre, illetve arra a tényre, hogy 300 évvel ezelőtt Jászkisérről intézte, irányította a már leáldozóban lévő szabadságharcot.

2003. november 3-án Jászkiséren Dr. Dienes Dénes a Sárospataki Református Kollégium Könyvtárának igazgatója, II. Rákóczi Ferenc szobrának leleplezésekor a következő jókívánsággal fejezte be ünnepi beszédét:

„Nekünk ennél jobb vezetőket, mint amilyen a Nagyságos Fejedelem volt keresni: balgaság. Adjon az Isten a Jászkoknak és adjon az Isten magyar hazánknak ilyen vezetőket”

Dienes Dénes jókívánságait ezúton is megköszönöm és merem remélni, bizakodom, hogy lesznek még ennek a jobb sorsra érdemes magyar népnek ilyen vezetői.

Jászkisér, 2010. január 22.

Gubicz András